

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O ŽETVI I
OTKUPU PŠENICE RODA 2012.
GODINE NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*

Osijek, rujna 2012.

INFORMACIJA O ŽETVI I OTKUPU PŠENICE RODA 2012. GODINE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

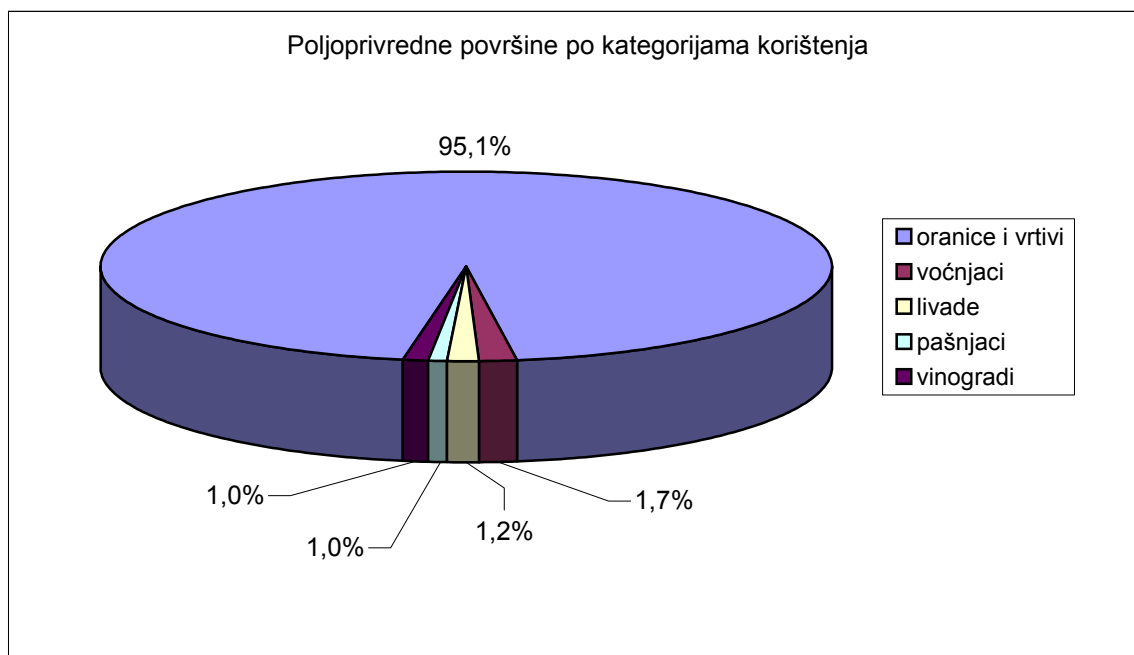
Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje stratejska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima iz publikacije (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine) Republika Hrvatska ima 1.216.000 ha poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 212.013 ha poljoprivrednih površina.

1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

Od ukupnih poljoprivrednih površina Osječko-baranjske županije najveći udio predstavljaju oranice i vrtovi kojih ima 95,1%, zatim voćnjaci sa 1,7%, livade 1,2%, pašnjaci 1,0% i vinogradi 1,0%.

Grafikon 1.

Uvidom u podatke o strukturi poljoprivrednog zemljišta s cjelokupnog područja Osječko-baranjske županije objavljenih u statističkom izvješću Ureda za statistiku (Županija u brojkama, prosinac 2008. godine, str. 24), razvidno je kako je ukupna poljoprivredna površina Osječko-baranjske županije 212.013 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	201.705 ha
Voćnjaka	3.564 ha
Vinograda	2.083 ha
Livada	2.641 ha
Pašnjaka	2.020 ha.

Od 212.013 hektara poljoprivrednih površina u Osječko-baranjskoj županiji u privatnom vlasništvu nalazi se 141.440 hektara i sastoji se od:

Oranica i vrtova	133.208 ha
Voćnjaka	3.177 ha
Vinograda	675 ha
Livada	2.617 ha
Pašnjaci	1.763 ha.

2. JESENSKA SJETVA 2011. GODINE

Sjetva ozimih kultura u 2011. godini odvijala se otežano, naime zbog dugotrajne suše tlo je bilo teško pripremiti za sjetvu, osobito kod proizvođača koji nisu imali odgovarajuću mehanizaciju za pripremu tla te je i kvaliteta sjetve bila lošija.

2.1. Procjena jesenske sjetve 2011. godine za ozime kulture u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 1.

KULTURA	Zasijano
Pšenica	55.000
Ječam	10.000
Zob	2.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	3.000
Krmno bilje (novo)	1.200
UKUPNO	71.700

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Na poljima Osječko-baranjske županije jesenska sjetva obavljena je na površini od 71.700 ha. Pšenicom je zasijano 55.000 ha, ječmom 10.000 ha, a uljanom repicom 3.000 ha.

2.2. Očekivana proizvodnja važnijih ozimih kultura na poljima Osječko-baranjske županije

S obzirom na procjenu zasijanih površina u jesenskoj sjetvi 2011. godine na području Osječko-baranjske županije, očekivala se sljedeća proizvodnja važnijih ozimih kultura pod pretpostavkom da će vegetativna godina biti klimatsko edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera.

Tablica 2.

KULTURA	Sjetvena površina (ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja tona
Pšenica	55.000	5,0	275.000
Ječam.	10.000	4,5	45.000
Zob	2.000	4,0	8.000
Uljana repica	3.000	3,0	9.000
UKUPNO	70.000		

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 5,0 t/ha planiralo se proizvesti 275.000 tona pšenice. Osim pšenice koja je najviše zastupljena, na zasijanim površinama planiralo se proizvesti 9.000 tona uljane repice, 45.000 tona ječma i 8.000 tona zobi.

3. ŽETVA OZIMIH KULTURA RODA 2012. GODINE

Ovogodišnja žetva pšenice počela je krajem lipnja i trajala je do 15. srpnja. Povoljni vremenski uvjeti omogućili su obavljanje žetve pravovremeno i u kratkom vremenskom roku. Prinosi pšenice iznosili su prosječno 5,00 t/ha, vlaga je bila manja od 12%, primjese do 5%, a hektolitarska masa preko 80 kg/hl.

U tablici 3. prikazana je procjena proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice u 2012. godini.

Tablica 3.

KULTURA	Žetvena površina (hektara)	Požeto (hektara)	% od žet. površine	Prinos (t / ha)	Proizvodnja (tona)
PŠENICA	55000	55.000	100%	5,00	275.000
JEČAM OZIMI	10.000	10.000	100%	4,50	45.000
ZOB OZIMA	2.000	2.000	100%	3,50	7.000
ULJANA REPICA	3.000	3.000	100%	2,50	7.500

Izvor i obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U tablici 4. prikazan je za pšenicu, ječam, zob i uljanu repicu usporedni pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje za razdoblje od 2006. do 2012. godine.

Tablica 4.

KULTURA	Žetvene površine u hektarima, prinosi i proizvodnja u tonama	godina						
		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.*
PŠENICA	Žetvene površine	49.206	57.499	57.000	60.000	52.000	45.000	55.000
	Prinos	4,80	4,30	5,30	5,30	4,80	5,50	5,00
	Proizvedeno	236.188	247.245	302.100	318.000	249.600	247.500	275.000
JEČAM	Žetvene površine	9.446	9.739	10.000	10.000	10.000	8.000	10.000
	Prinos	4,50	5,50	5,00	5,00	4,50	5,00	4,50
	Proizvedeno	42.507	53.565	50.000	50.000	45.000	40.000	45.000
ZOB	Žetvene površine	52		2.000	2.000	1.200	2.000	2.000
	Prinos	3,00		3,50	3,50	3,00	3,50	3,50
	Proizvedeno	156		7.000	7.000	3.600	7.000	7.000
ULJANA REPICA	Žetvene površine	965	1.104	5.000	7.500	5.500	3.000	3.000
	Prinos	2,70	3,50	3,20	3,00	2,00	2,70	2,50
	Proizvedeno	2.605	3.864	16.000	22.000	11.000	8.100	7.500

* procjena

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

3.1. Otkup pšenice na području Osječko-baranjske županije roda 2012. godine

Na području Osječko-baranjske županije žetva pšenice je obavljena na ukupnoj površini od 55.000 hektara, a požeto je ukupno 275.000 tona pšenice uz prosječni prinos od 5,00 t/ha, hektolitarsku masu preko 80 kg/hl, primjese do 5% i vlagu manju od 12%.

Otkup pšenice roda 2012. godine obavljao se po tržišnom modelu, a otkup su obavljale pravne osobe - organizatori otkupa. Cijena jednog kilograma pšenice na domaćem tržištu iznosila je 1,35 kn/kg za pšenicu standardne kvalitete, dok su pojedini otkupljivači pšenice plaćali oko 0,10 kn/kg više, pa je manji broj poljoprivrednih proizvođača prodao pšenicu po višoj cijeni. Poticaj za pšenicu iznosi do 2.055,00 kuna po hektaru, a prema Pravilniku o izravnim plaćanjima u poljoprivredi, potporama za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, potporama za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju i potporama za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi ("Narodne novine" broj 12/11., 54/11., 81/11., 129/11. i 148/11.) osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini (poticaj za pšenicu) se isplaćuje do 30. lipnja iduće godine.

Hrvatski sabor donio je Zakon o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje ("Narodne novine" broj 79/09. i 124/11.), te se navedenim Zakonom uređuje uskladištenje žitarica i industrijskog bilja uz posebno ovlaštenje, propisuju uvjeti za stjecanje ovlaštenja i sadržaj skladišnice izdane za uskladištenje žitarica i industrijskog bilja kao jamstvenog dokumenta, uređuju prava i obveze osoba u postupku izdavanja i prometa skladišnica te uređuju druga pitanja od značaja za uskladištenje žitarica i industrijskog bilja.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 10. lipnja 2010. godine donijela Uredbu o osnivanju sigurnosnog fonda za žitarice i industrijsko bilje ("Narodne novine" broj 83/10.) kojom se uređuje način osnivanja Sigurnosnog fonda za žitarice i industrijsko bilje, visina i način izračunavanja iznosa obveznih uplata ili položenog neopozivog bankovnog jamstva, te način upravljanja i uvjeti korištenja sigurnosnog fonda.

Zakon o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje ni tri godine od donošenja nije posve zaživio, jer poslovne banke nerado kreditiraju poljoprivredu na temelju zaloga uskladištene robe u javnim skladištima. Problem je i u tome što u Republici Hrvatskoj ima za sada samo devet licenciranih skladišta, a u Osječko-baranjskoj županiji nalaze se tri licencirana skladišta.

U tablici 5. nalazi se popis licenciranih skladišta u Republici Hrvatskoj.

Tablica 5.

Redni broj.	Naziv skladišta	Sjedište skladištara	Kapacitet ovlaštenog skladištara
1.	DIBA d.o.o.	Suhopolje, Kralja Tomislava 5	15.000 t
2.	GRANOLIO d.d. PJ Mlin Farina	Gornji Draganec 251	3.000 t
3.	GRANOLIO d.d. PJ Silos Bjeliš	Slavonski Brod, Industrijska b.b.	3.000 t
4.	GRANOLIO d.d. Mlin Kopanica	Velika Kopanica	3.000 t
5.	Žitar d.o.o.	Donji Miholjac, Kolodvorska 105	5.000 t
6.	Silos garešnica d.o.o.	Garešnica, Kolodvorska 31	20.000 t
7.	Ratarstvo Drenovci d.o.o.	Drenovci, Soljanska b.b.	20.000 t
8.	Žito d.o.o.	Silos Đakovo	3.000 t
9.	Žito d.o.o.	Silos Osijek	3.000 t

Izvor podataka: Ministarstvo poljoprivrede

Također, Vlada Republike Hrvatske na 146. sjednici održanoj 25. kolovoza 2011. godine donijela je Uredbu o tržišnom redu za žitarice kojom se propisuju proizvodi i uvjeti za proizvode koji su predmet javne intervencije, razdoblje provođenja javne intervencije, uvjeti pod kojima će biti otvorene javne intervencije, količinska ograničenja za proizvode u javnim intervencijama, visina referentne i interventne cijene, uvjeti skladištenja otkupljenih proizvoda, uvjeti i način prodaje proizvoda iz javne intervencije te interventni centri.

Interventna cijena je cijena po kojoj Agencija za plaćanje otkupljuje žitarice u javnoj intervenciji, a referentna cijena predstavlja najveći mogući iznos interventne cijene i ona za žitarice koje su predmet javne intervencije iznosi 101,31 eura/toni, po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan plaćanja. Iznimno referentna cijena za pšenicu u razdoblju od dana stupnja na snagu ove uredbe pa do 31. svibnja 2012. godine iznosila je 1.050,00 kuna/toni.

Odluku o pokretanju, odnosno prestanku javne intervencije u sektoru žitarica donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za poljoprivredu kada je cijena žitarica na tržištu Republike Hrvatske u razdoblju od dva uzastopna tjedna jednaka ili niža od referentne cijene. Javna intervencija u sektoru žitarica obuhvaća razdoblje od 1. studenog ove do 31. svibnja iduće godine, a maksimalna količina otkupljene pšenice u interventnom razdoblju po cijeni jednako referentnoj iznosi 500.000 tona. Javna intervencija za količine iznad maksimalno ponuđenih 500.000 tona, a do maksimalno 750.000 tona pšenice provodi se temeljem javnog natječaja uz prikupljanje najpovoljnijih ponuda za otkup po cijeni nižoj od interventne cijene.

4. ZAKLJUČAK

U Osječko-baranjskoj županiji u proizvodnoj godini 2011./2012. ukupno je zasijano 55.000 hektara pšenice. Sjetva pšenice u 2011. godini najvećim dijelom obavljena je u agrotehničkim rokovima. Sjetva se odvijala otežano zbog dugotrajne suše te su samo poljoprivredni proizvođači koji imaju traktore veće snage i odgovarajuću mehanizaciju uspjeli kvalitetno pripremiti tlo za sjetvu i obaviti samu sjetvu. To je uzrokovalo povećane troškove same sjetve, naime troši se više goriva, više je prohoda, duže traje obrada tla i česti su lomovi na plugovima.

Zbog suše nicanje usjeva bilo je otežano i na mnogim površinama nije ostvaren povoljan sklop biljaka prije ulaska u zimski period. Snijeg je dobro zaštitio pšenicu tijekom zime tako da pšenica nije pretrpjela značajnije štete, ali nedostatak oborina početkom proljeća onemogućio je biljkama usvajanje mineralnih gnojiva dodanog u svrhu prihrane pšenice. Ipak, povoljniji vremenski uvjeti u nastavku vegetacije pšenice omogućili su da se ostvare dobri prinosi. Dobre prinose imali su proizvođači koji su uspjeli dobro pripremiti tlo za sjetvu te koji su obavili potrebnu gnojidbu i zaštitu u proizvodnji pšenice.

Prosječni prinos pšenice roda 2012. godine iznosio je 5,00 t/ha, a ukupno je u Osječko-baranjskoj županiji proizvedeno 275.000 tona pšenice.